

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **510** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 21 juni 2010 (2009-2010)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de Overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie,
enerzijds,
en het Sultanaat Oman, anderzijds,
inzake de bevordering
en de wederzijdse bescherming van investeringen,
ondertekend in Masqat op 16 december 2008

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door mevrouw Fatma Pehlivan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heren Frank Creyelman, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceyskens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de dames Marijke Dillen, Katleen Martens, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

510 (2009-2010) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	4
1.	Algemene situering van de BLEU-investeringsbeschermings-overeenkomsten	4
2.	Clausules inzake het milieu en de arbeidsvoorwaarden	4
3.	Gevolgen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon	5
4.	Belang van Oman als partnerland	5
5.	Inhoud van de overeenkomst	5
II.	Bespreking	6
III.	Stemmingen	7
1.	Artikelsgewijze stemming	7
2.	Stemming over het geheel	7
	Gebruikte afkortingen	8

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 15 juni 2010 het ontwerp van instemmingsdecreet met het investeringsbeschermingsverdrag tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en het Sultanaat Oman besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Algemene situering van de BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten

Ten algemenen titel wijst minister-president *Kris Peeters* er vooreerst op dat de BLEU al meer dan dertig jaar met grote regelmaat overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen sluit. Dit bijna uitsluitend met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), omdat men heeft vastgesteld dat deze doorgaans een hoger risico inhouden qua buitenlandse investeringen.

Deze BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten vormen – naar intern-Belgisch recht – gemengde verdragen, waarbij zowel de federale overheid als de gewesten bevoegd zijn. De gewesten zijn immers bevoegd voor het economisch beleid en voor het afzet- en uitvoerbeleid, terwijl de federale overheid bevoegd is voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's, het handelsrecht, het vennootschapsrecht en (met uitzondering van de toeristische sector) de regelgeving voor de vestiging van bedrijven. Het gemengde karakter van deze BLEU-overeenkomsten werd door de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV) vastgelegd op 4 mei 1994. De Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB) – waarvan de WGV een adviesorgaan is – bekrachtigde deze beslissing op 31 mei 1994.

2. Clausules inzake het milieu en de arbeidsvoorwaarden

De minister-president wijst er daarna op dat in het najaar van 2002, in het kader van de ICBB, twee nieuwe clausules met betrekking tot het milieu en de arbeidsvoorwaarden werden goedgekeurd voor invoeging in de BLEU-typetekst. De Vlaamse Regering hecht immers bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing van fundamentele arbeids- en milieunormen in de wereld. Daarom ijvert zij voor de opname van een verwijzing naar de fundamentele arbeids- en milieunormen in alle BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomsten.

De Omaanse gesprekspartners hadden echter duidelijk problemen met de opname van milieu- en arbeidsclausules in deze overeenkomst. Zij waren van mening dat de bescherming van investeringen geen uitstaans heeft met het respecteren van internationale milieu- en arbeidsnormen. Ze wezen er ook op dat die clausules in eerder gesloten investeringsovereenkomsten – onder meer met Frankrijk, Duitsland en Nederland – niet voorkomen en wilden niet dat de voorliggende overeenkomst te veel zou afwijken van andere soortgelijke overeenkomsten.

Na moeilijke discussies werd uiteindelijk een akkoord bereikt dat beantwoordde aan de minimale vereisten. De minister-president preciseert dat verdragsartikel 4 over milieu weliswaar enigszins anders is opgebouwd dan gebruikelijk, maar dat de inhoud vrij goed overeenkomt met die van de huidige BLEU-typetekst. Het verdragsartikel 5, over arbeid, werd flink ingekort. De verdragspartijen hebben met name het recht om zelf nationale arbeidsnormen vast te leggen en hun eigen arbeidswetgeving aan te nemen, dan wel te wijzigen. Zij mogen hun nationale arbeidswetgeving echter niet wijzigen met het oog op het tot stand brengen, behouden of uitbreiden van een investering op hun grondgebied.

3. Gevolgen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon

Minister-president Peeters vestigt er verder de aandacht op dat de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon mee tot gevolg had dat de Europese Unie exclusief bevoegd is geworden voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. Dienovereenkomstig zal de Europese Commissie, die het gemeenschappelijk handelsbeleid van de Unie uitvoert en dus de nieuwe investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, binnenkort een regelgevend kader voorstellen dat de geldigheid van de bestaande bilaterale investeringsakkoorden zal waarborgen en aan de lidstaten zal toelaten om gedurende een overgangsperiode hun nog lopende procedures en onderhandelingen af te ronden.

4. Belang van Oman als partnerland

Oman is gesitueerd op het Arabisch schiereiland en kent een stabiele politieke en economische situatie. Het is een veeleer dun bevolkt land, dat zijn welvaart vooral dankt aan de olie- en gasproductie. Door zijn economie te diversifiëren wil het ook voorbereid zijn op het einde van die productie. Het toerisme speelt daarin een belangrijke rol. Daarnaast zijn er ook grote bouw- en infrastructuurwerken, waarbij Vlaamse en Belgische bedrijven overigens in ruime mate betrokken zijn. Bij wijze van voorbeeld haalt de minister-president aan dat, nog in april van dit jaar, het Consortium Antwerp Port, waarvan het Antwerpse Havenbedrijf mede-eigenaar is, de managementpartner van de Omaanse overheid werd voor de ontwikkeling van de haveninfrastructuur van Duqm en voor het aantrekken van gespecialiseerde industrieën. Ook op sportief gebied tracht Oman overigens internationaal naar buiten te treden. Zo stond dit voorjaar de eerste wielerronde van Oman op het programma.

De minister-president laat verder nog opmerken dat hoewel Oman groot belang hecht aan buitenlandse investeringen, dergelijke investeringen toch onderworpen zijn aan een aantal beperkingen. Zo onder meer voor wat het verwerven van het eigendomsrecht van bedrijven betreft. Oman is voornamelijk een eerder bescheiden handelspartner voor Vlaanderen. De export naar Oman belooft 51,1 miljoen euro, terwijl de invoer slechts goed is voor 2,5 miljoen euro. Ook niet onbelangrijk is dat de Nationale Delcrederedienst (NDD) Oman beschouwt als een land met een laag risico voor exporttransacties en directe investeringen.

5. Inhoud van de overeenkomst

Zoals hoger gezegd waren er initieel wat problemen inzake de milieu- en arbeidsclausules zoals die in de BLEU-standaardtekst voorkomen. De overige verschillpunten met de BLEU-typetekst hebben onder meer betrekking op de toegang van ondersteunend personeel, de onmogelijkheid om landeigendom te verwerven, de vergoeding van verliezen door vordering of vernieling van eigendommen door de strijdkrachten of de overheid, de subrogatie en de regeling van geschillen. Voor het overige zijn er ook nog heel wat details gewijzigd, waarbij soms flink gediscussieerd werd over de specifieke woordkeuzes.

Zoals bij de meeste bilaterale investeringsovereenkomsten kan ook in deze overeenkomst tussen de BLEU en het Sultanaat Oman het artikel 8 inzake overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen – waarbij de vrije transfer als principe geldt – onverenigbaar bevonden worden met het Europees recht, aangezien geen rekening wordt gehouden met de bevoegdheid van de Europese Unie op dit vlak. Het verdragsartikel in kwestie zal dus aangepast moeten worden, maar de modaliteiten hiervoor moeten nog worden vastgelegd door de BLEU.

De overeenkomst werd op 16 december 2008 ondertekend in Masqat – de hoofdstad van het Sultanaat Oman – door de federale minister van Buitenlandse Zaken die daartoe ook gemandateerd was door de Vlaamse minister bevoegd voor het aantrekken van buitenlandse investeringen.

Minister-president Peeters wijst er daarbij nog op dat, op vraag van Oman, de overeenkomst van kracht blijft voor een periode van twintig jaar. Oman verkoos die langere periode omwille van de stabiliteit en de lange afschrijvingstermijn van veel grote investeringen. De overeenkomst wordt verder ook stilzwijgend verlengd, tenzij minstens een jaar voor het verstrijken van de geldigheidsduur een van de verdragspartijen een mededeling van beëindiging doet.

Afsluitend verzoekt de minister-president de commissieleden om, op basis van de hen verstrekt informatie, het voorliggende instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

De heer *Jan Roegiers* vindt het een goede zaak dat dit pas van eind 2008 daterende verdrag nu reeds ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement wordt voorgelegd. Al te vaak duurt het immers jaren, zo al niet decennia, vooraleer verdragen door de regering bij het parlement worden ingediend. Daarnaast brengt hij in herinnering dat deze commissie onder de vorige legislatuur een werkbezoek gebracht heeft aan Oman en de Verenigde Arabische Emiraten (VAE). Hij heeft daar toen persoonlijk kunnen vaststellen dat Oman in volle ontwikkeling is. Bijgevolg is deze BLEU-investeringsbeschermingsovereenkomst – in tegenstelling tot sommige andere BLEU-overeenkomsten met landen waar niet of nauwelijks sprake is van enige betekenisvolle economische activiteit – volledig op zijn plaats.

Zoals de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) geconcludeerd heeft en zoals het ook in het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen, is de door de minister-president aangehaalde aandacht voor milieu- en arbeidsvoorwaarden bij deze BLEU-akkoorden volkomen terecht. De initiële terughoudendheid van Oman om hiermee in te stemmen, duidt volgens de spreker allicht op de gevoelige aard van deze elementen. Hij pleit er dan ook voor dat de Vlaamse Regering en desgevallend ook dit Vlaams Parlement, erop zouden toezien dat deze clausules ook effectief worden nageleefd.

Daarbij aansluitend verklaart mevrouw *Fientje Moerman* het een goede zaak te vinden dat, sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, de bevoegdheid voor het afsluiten van investeringsbeschermingsovereenkomsten verschoven is naar het Europese niveau. De onderhandelingsmacht van de Europese Unie is immers veel groter dan die van de individuele lidstaten (a fortiori dan die van de kleinere lidstaten). De Europese Unie zou het dus in principe gemakkelijker moeten hebben om bijkomende clausules te laten opnemen in de verdragen die zij afsluit.

Daarenboven moet ook worden vastgesteld dat de men, in de context van de BLEU, eerder geneigd is om bijkomende clausules op te nemen in akkoorden met kleinere landen, dan in akkoorden met economische en/of politieke ‘zwaargewichten’. Heel concreet heeft mevrouw Moerman het (als toenmalig regeringslid) bijvoorbeeld meegemaakt dat een zich doorgaans ‘progressief’ opstellende partij – waarbij ze benadrukt dat ze het niet over de Vlaamse socialisten heeft – plots niet of nauwelijks geneigd bleek om soortgelijke clausules te introduceren vis-à-vis China. Ook hier zou de bevoegdheidstransfer naar het Europese niveau haars inziens aanleiding kunnen geven tot het wegwerken van die bevreemdende selectiviteit.

De heer *Marc Hendrickx* sluit zich ten volle aan bij de door de eerdere sprekers geformuleerde zorg inzake milieu- en arbeidsvoorwaarden. Hij oppert de bedenking dat Vlaanderen via deze BLEU-akkoorden mogelijks enigszins mee kan toezien op het democratisch gehalte van zijn partnerlanden. In de meeste staten van het Arabische schiereiland zijn de in het Westen gebruikelijke democratische spelregels immers nog verre van gemeengoed.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 9 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 9 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en het Sultanaat Oman, anderzijds, inzake de bevordering en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend in Masqat op 16 december 2008 tenslotte eveneens aangenomen bij unanimité van 9 stemmen.

De voorzitter,

Karim VAN OVERMEIRE

De verslaggever,

Fatma PEHLIVAN

Gebruikte afkortingen

BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
ICBB	Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid
NDD	Nationale Delcrederedienst
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
VAE	Verenigde Arabische Emiraten
WGV	Werkgroep Gemengde Verdragen